

PhuTuanVan

Chủ-nhơn
M. NGUYỄN-DỨC-NHUẬN

Báo ra hằng ngày

Báo-quân: 48 rue Vannier, Saigon
Điện-thếp nói số 566

Trước khi làm việc gì cần phải suy tính cho kỹ. Kịp đến khi đã bắt tay vào việc rồi thì phải cứ đó mà làm tới hoài, chớ không còn dùn thảng chỉ nửa. Như vậy mới là người có định-kiên, và việc làm mới mong thay thành-công.

TÌNH TRẠNG CỦA ANH EM LAO ĐỘNG VÀ THẤT NGHIỆP Ở SAIGON

Hôm qua trong hai xã-thuyết, đoạn chót, tôi có nói hôm nay tôi sẽ bày tỏ ý kiến của tôi về mấy cái lý-thuyết là lòng của một người không chịu một mất cho lớn mà coi, mở tai cho rộng mà nghe cái tình trạng khổ sở của anh em lao động & rong lạc này.

Họ nói: « Phải liệu cách nào mà ru tuyết cái nạn thất-nghiệp chớ để vậy ngoài hay sao? »

Tôi bắt họ ở nơi tiếng nói của họ: thời tôi đã mở miệng nói rằng « phải liệu cách nào mà ru tuyết cái nạn thất-nghiệp » tức là họ nhìn nhận có nạn thất-nghiệp. Nhìn nhận có nạn thất-nghiệp sao? ai còn nói ngược lại & nói người thất-nghiệp không có bao nhiêu? Nếu số người thất-nghiệp đó chừng năm bảy chục người thì sao gọi được là cái nạn có quan hệ & xã-hội minh?

Họ thều thây là họ không muốn chờ vớt anh em lao động, ao xanh quần cũ, tay chai chân cứng, mà họ không chịu đứng gần, ngồi chung, vì họ cho là bang người đen mặt? Trong xã-hội là những người kèn la hàng học-thức mà còn làm kẻ biệt phái giới cấp thay, trách sao trong bọn óc lòng, tim chai, còn biết bác-ái bình-dẳng là gì nữa.

Không cần học rộng như lực-tiến-sĩ, cử-nhơn, không cần kèn-la -guitar quan sát nhiều, ai có chút ít sang cũng biết được rằng cái nạn thất-nghiệp mà đã xảy ra thời không bao giờ nó tiêu diệt. Mà cái nạn thất-nghiệp sẽ đi do ra, là bởi lý tại khủng-hoảng và bởi công nghệ mới mang nhiều.

Những người nói vu vơ rằng phải tìm cách trừ nạn thất-nghiệp cho tuyệt, không biết trong đầu óc họ có cái lý gì, có cái phương-pháp gì chăng?

Tôi muốn sao mấy người ở qua làm Thủ-tướng nước Anh, nước Mỹ, nước Pháp, để coi họ làm sao mà trừ được cái nạn thất-nghiệp.

Những người không tin có người thất-nghiệp ở Saigon, không biết tại họ ra thế nào, chớ tôi biết mấy tay học rộng tại sao, biết làm et-a-ni-tri, mà

Hitler

Hitler đã chọn lấy được 5.000.000 người ở chính là số quân Winfried Wagner của ông Wagner là một anh tài & danh-tướng ở Đức.

không làm gì cho số người thất-nghiệp hết đi được thay.

Cái tình-trạng của lao động khổ hơn trước nữa, vì rằng hiện-thời lý-tại khủng-hoảng càng thêm chớ chưa phải hết.

Vì thấy số Đức-lý không chấp-cấp như buổi ban đầu nữa, vì thấy có nhiều người tra tiếng « làm biếng » cho anh em, nên chỉ phần nhiều anh em rút hết về vườn, về rẫy, ăn bữa đói bữa no, bán ao rạch quần xài, chớ không phải về nhà quê mà sung sướng gì hơn lúc ở Saigon. Con một số cũng thất nghiệp, ở Saigon vì còn hi vọng kiếm được sự làm.

Số ở lại thành-thị, không khác nào người di-xin - gặp anh em có số giúp đỡ một vài cái, mỗi ngày ăn một bữa, phân phối không quá « ăn xu » (Coi tiếp bên trang tư)

Trước ngọn đèn xanh...

Ông Hội-đồng

Thời-dại bây giờ là thời-dại « Dân vi-quân, dân theo lời Minh-Tử-tiến-sanh đã nói, ngày trước. Cái chỉ có dân dấn vào, hay có mặt dân một chút, là nó quí, nó mạnh mẽ cũng. Lớn như một nước Dân-chủ - vì dân như nước Pháp - ông Tổng-thống là người quí lắm, sang lắm, đáng kính trọng, bởi vì tay Thượng-Hoàng-viên bầu cử ông, nhưng các ông Nghị-viên bầu cử là do cái gốc dân cử lên nên mới được thay một dân mà bầu ra ông Tổng-thống đó. Ấy là việc lớn.

Như nhà một xã, một làng, một thành-phố, có người sang hơn hết, theo ý tôi tưởng, là ông Hội-đồng, chớ không còn ai nữa. Thời-dại bây giờ là thời-dại của dân, thể mà ông Hội-đồng, được làm Dân-lưu, được làm tại một miếng mìn của dân, thì không phải là quí lắm sao? Tôi biết nhiều người, mỗi người cần một là tham, cái là tham ấy tôi là con cháu của họ, đem trao cho một người, để người ấy làm ông Hội-đồng, ông Dân-biểu, tôi ở, vinh quang cho ông ta biết là chừng nào?

Đưa một dân, ông Hội-đồng có mang ơn dân đã tin cậy tại được của mình, cho mình là người thay mặt được, ông muốn dân tin cậy, ông thì đồng - phải hết lòng lo làm tròn cái trách-nhiệm Dân-biểu của mình là đó.

Đưa một dân, ông Hội-đồng, dân cũng có thể tin cậy ông Hội-đồng rất nhiều, rất nhiều, bởi vì ông là người gần gũi với dân, ông là người thay mặt được, ông muốn dân tin cậy, ông thì đồng - phải hết lòng lo làm tròn cái trách-nhiệm Dân-biểu của mình là đó.

Đưa một dân, ông Hội-đồng, dân cũng có thể tin cậy ông Hội-đồng rất nhiều, rất nhiều, bởi vì ông là người gần gũi với dân, ông là người thay mặt được, ông muốn dân tin cậy, ông thì đồng - phải hết lòng lo làm tròn cái trách-nhiệm Dân-biểu của mình là đó.

Đưa một dân, ông Hội-đồng, dân cũng có thể tin cậy ông Hội-đồng rất nhiều, rất nhiều, bởi vì ông là người gần gũi với dân, ông là người thay mặt được, ông muốn dân tin cậy, ông thì đồng - phải hết lòng lo làm tròn cái trách-nhiệm Dân-biểu của mình là đó.

Đưa một dân, ông Hội-đồng, dân cũng có thể tin cậy ông Hội-đồng rất nhiều, rất nhiều, bởi vì ông là người gần gũi với dân, ông là người thay mặt được, ông muốn dân tin cậy, ông thì đồng - phải hết lòng lo làm tròn cái trách-nhiệm Dân-biểu của mình là đó.

Đưa một dân, ông Hội-đồng, dân cũng có thể tin cậy ông Hội-đồng rất nhiều, rất nhiều, bởi vì ông là người gần gũi với dân, ông là người thay mặt được, ông muốn dân tin cậy, ông thì đồng - phải hết lòng lo làm tròn cái trách-nhiệm Dân-biểu của mình là đó.

TIN TỨC NĂM CHÂU

PHÁP (28-6-32)

Báo « Echo de Paris » nhắc tình thân-thiện của Pháp và Xiêm

Sau cuộc thay đổi chánh-quản chủ chuyên quyền ra quân chủ lập hiến ở nước Xiêm, và sau khi Xiêm-hoàng công nhân chánh-thể Lập-hiến của đảng Bình-dân chủ trương, ông René Vanlande viết một bài đăng trong tờ báo (Paris) Hưởng-truyền « Echo de Paris » mà nhắc lại rằng nước Pháp và nước Xiêm vẫn có cái tình hòa hảo thân thiện với nhau từ xưa đến nay, bởi vậy cho nên trong lúc Âu-châu có cuộc chiến-tranh dữ-dối, lúc nước Pháp phải trải qua một thi-gian khổ-khó thời nước Xiêm từ đem quân ra giúp rất tận tình.

Còn Hoàng-hậu nước Xiêm được công-chúng ở nước Pháp kính mến lắm, vì lúc bà ở bên Pháp, cái tài sắc và cái tánh tình của bà đã thu phục cả dư luận về bà. Xiêm - hoàng cũng không phải là gì với dân Pháp, thời chính ngài đã từng học tại trường võ-bị ở Paris. Cái tình thân thiện của ngài đối với Pháp không ai là không biết.

Ngài có nói với ông René Vanlande rằng: « Cái gì là đạo-đức mà tôi được hấp-thụ ở tại

trường võ-bị Paris chẳng nỡ quên làm cho tôi biết rõ cái chủ-nghĩa chiến-pháp, mà nó còn làm cho tôi tập được cái tôn-chí hành-động mà thường ngày tôi vẫn đem ra thực hành nhiệm vụ của một nhà vua.

Hội báo-giới thuộc địa tại Marseille thiết đãi ông Outrey

Công-đoàn báo giới thuộc địa tại Marseille có mời ông Outrey hội trường danh dự của công-đoàn dự tiệc tại nhà hội.

Đến tuần rượu sâm-banh, ông hội-trưởng công-toàn là Gustave Saroul, đứng dậy chúc mừng ông Outrey được tại cử thân-sĩ thay mặt cho người Pháp ở Nam-kỳ lần này.

Ông Outrey trả lời lại, nói rằng các quan lại tây nam ở Đông - Dương rất lấy làm bất-bình về sự bất-tiền lương, và họ hi vọng ở tầm lòng công-bình của ông Thượng-thư bộ Thuộc-địa mới là ông Albert Sarraut, nguyên Toàn-quyền Đông Dương hai lượt.

LAUSANNE

Hội-đồng Thượng-thư chủ cho ô-tô-ri-ích vay Y theo ý kiến của ông Herriot, hội-đồng Thượng-thư

Pháp đã ưng thuận cho nước Pháp dự vào việc liệt-cường cho nước Autriche vay bạc.

Chấn chỉnh lý tại Âu-châu
Đang lúc hội-nghị Lausanne bàn luận việc chấn-chỉnh Âu-châu lại, thời chánh-phủ Pháp nghĩ rằng cái quyền lợi chung không dễ cho thành Vienna là nơi thị trường quan hệ nhất ở Âu-châu phải bị khánh-án vì thiếu tiền bạc, và sự khánh-tân đó nó sẽ có ảnh hưởng lớn về lý-tại của nước Đức và các nước khác ở Âu-châu.

Cải-thuyết cực-đoan của Đức
Người ta tin chắc rằng chiều thứ ba, hôm qua, ông Von Papen trình hội-đồng đại-biểu Pháp và Đức cái lý-thuyết xin hủy lập tức cái khoản nợ bồi-thường. Đến ngày nào tài-chánh của Đức vọng lại được có thể cho Đức trả nợ thời Đức sẽ trả những số tiền nợ bồi-thường ấy để giúp vào việc chấn chỉnh Âu-châu. Cải-thuyết của ông Von Papen tương đối với cái thuyết của Pháp lắm.

(Coi tiếp bên trang tư)

HAI NGÔI SAO ÁI TÌNH
là bộ tiểu-thuyết thiết hạ, sẽ đăng trong số báo P. N. T. V. ngày thứ sáu.

NÊN TRÔNG BẠN LÚA QUA NHỰT BAO NHIÊU ?

Tiền đây đồng có tin đồn rằng Nhựt-bản sẽ mua lúa gạo của ta nhiều lắm. Giữa lúc kinh-tế nguy-nạn, lúa gạo sụt giá, mà thỉnh-linh nghe tin như vậy, thì các nông-gia điện-chủ ai nấy cũng có bụng mong chờ.

Nhưng hôm nay giá lúa ở thị trường vẫn còn trầm-trệ như cũ.

Sao vậy?... Vậy chớ Đông-dương ta có thể hi-vọng bán lúa cho Nhựt-bản và bán được nhiều chăng?

Ấy là một vấn-đề mà thiết-tưởng hiện-nay những đồng-bào nông-gia ở một vườn không ai là chẳng muốn biết rõ.

Bởi vậy, hôm nay tôi báo rất lấy làm vui mừng mà đăng-lại bài sau đây của ông H. G., một người bạn đồng-giã-yêu-quí của tôi, mà cũng là một tay thông-thạo về các vấn-đề kinh-tế rất nhiều.

Như là nhà độc-giã sẽ thấy, những điều mà ông H. G. viết nghĩ về việc « Nhựt-bản mua gạo ở các nước ngoài » thiết là phân minh rành-rẽ, có thể bổ-ích cho kiến-vấn của các nhà nông trong xứ ta nhiều lắm. — P. N. T. V.

Năm ngoái, mùa màng xứ ta không tưng, tình phỏng gặt được tới 1.800.000 tấn lúa, sản-lũn sụt hơn năm năm trước đến bốn năm trăm ngàn tấn. Nên số xuất-cảng phải kém hơn, nhưng vậy cũng ra không hết, mãi đến cuối năm còn dư lại 40.000 tấn.

Năm nay, mà được khá cả xứ được 2.300.000 tấn, là số xuất-cảng. Vậy ta phải xuất-cảng nhiều hơn năm ngoái mới là hết lúa. Có người thấy đến ngày 15 Jun năm nay, ta đã xuất-cảng được 596.400 tấn, số này trội hơn số năm ngoái đến 113.636 tấn, thì nói là chỉ năm nay bán không hết lúa, và lúa ta không bắt giá. Nếu ta lấy số xuất-cảng năm nay mà sánh với năm rồi thì sai. Ta phải sánh với mấy năm trước như năm 1928-1929 và 1930 là mấy mùa màng đông-tung-bực-trung và mấy năm mà ta xuất-cảng hết lúa, không ở lại năm sau. Nếu ta đem số xuất-cả g năm nay mà sánh với mấy năm ấy thì sẽ thấy số ấy còn thua đến 100 hoặc 150 ngàn tấn lúa.

Vậy ta chẳng nên thấy số xuất-cảng năm nay trội hơn năm ngoái mà vội mừng và chắc trong vài tháng đầu, lúa kém thì tự nhiên giá lúa sẽ lên cao. Bài này cho nông-dân ta hay rằng lúc này ta còn lúa nhiều lắm, phải kiếm thế mà bán cho hết, và dưới đây giải-rõ, ta nên trông cậy nước Nhựt mua gạo ta bao nhiêu.

Trước hết xin cho biết rằng từ năm 1925 tới nay thì số lúa xuất-cả qua Nhựt, sụt bớt lần lần, từ 250.000 tấn đến năm ngoái chỉ còn 537 tấn. Đây tôi xin lược-hiến số xuất-cả

Con gái 4 tuổi cứu cha khỏi chết
Mới rồi M. Moussel ở Bel-Air (Pháp) cũng một đơn-con gái tên là Jeannine, 4 tuổi, đi dạo chơi ngoài vườn, không biết rồi thế nào mà ông Moussel lại té xuống giếng, nước sâu đến 2 thước, và bị té tron chúi, không thể nào trèo lên một đất cho được. Bấy giờ mười phần ông Moussel đều kể chắc phải chết chìm cả đuối, không ngờ con Jeannine lại có trí khôn quá, nó chạy riết lại chèo gá, lấy một cái thang, đem lại thọc xuống giếng, ông Moussel nhờ đó mà thoát khỏi nạn.

Jeannine mới có 4 tuổi mà đã cứu được cha như vậy, để biết con trẻ bên Âu-Mỹ nó thông minh sớm là dường nào?

Vụ bán súng lậu đã xử xong
Vụ bắt được súng săn lậu tại nhà ông Thanh-huê lúc no, làm cho tên Herriot là kẻ bán súng lậu bị bắt với cô Agnès N.

Hôm nay tòa-tri g. tri xử vụ này, tuyên án phạt Herriot 8 tháng tù và cô N. 2 tháng tù.

VỤ ÁCH MỸ
Có tin với chắc rằng đến ngày thứ năm 30 Jun nay đây Tòa-bàn sẽ đem vụ Ách Mỹ ra mà xử.

(Hình vẽ của báo Je suis Parisien)

Nhờ vậy đó mà ngày nay người ta biết cách tập thể thao!

VIỆC TRONG CHAU-THÀNH

Đề phòng hỏa hoạn

Tháng này là đầu mùa mưa mà nói chung hỏa hoạn có vẻ cho mình nói lại. Nhưng không lẽ đầu mùa mưa thì trời mưa? Vay cho tàu Philippar ở giữa mình mong đại hải thiên chi là được, sao cũng bị thiếu hụt? Ở Saigon ta, mùa nắng năm nay may sao ít có cháy nhà, chờ năm ngoài có mấy trận cháy rồi chờ đợi.

Việc đề phòng hỏa hoạn ở Saigon, mấy năm trước thất là hững hờ, mỗi khi ở Saigon có lửa cháy, thời nhờ xe chữa lửa ở Chợ Lớn cứu giúp. Mọi nhà năm nay, có lẽ lửa ở Saigon chưa cháy chính tại cũng cho là được. Song, vậy mà còn thiếu sót vài việc, hôm nay tôi xin kể sơ ra đây, mong rằng sự Đốc lý Saigon và mấy vị đại biểu nhơn-dân về ý đến mà chăm chú cho cái việc đề phòng hỏa hoạn nó được hoàn-toàn thêm nữa.

Hiện thời, nếu có cuộc lửa cháy ở đầu thời người ta phải đi kêu lính, lính chạy cho bát hay, bát mới kêu đây-thếp nói cho số chữa lửa hay, số chữa lửa mới cho xe bơm nước ra chữa lửa.

Làm như vậy lâu ngày giờ qua lửa không chờ nước! Sự Đốc lý phải liệu cách nào đang cho mỗi khi có hỏa hoạn xảy ra, nhơn dân có thể cho số chữa lửa hay lập tức.

Ở các nước Âu, Mỹ, người ta có đặt ống nối cùng các nhà đường, đây nói chuyện ngay với số chữa lửa.

Tôi thấy trên Nam-vang có đặt ống nối này nói ở các góc đường trong thành, may nơi này để trên cái trụ sắt, có bao chung quanh mỗi cái ống kính. Khi nào ai muốn kêu số chữa-lửa thì đập bẻ ống kính rồi quay mặt mà cho số chữa-lửa hay, khỏi phải kêu lính kêu xe, mất công.

Tôi mong rằng sự Đốc lý Saigon cũng đặt nhiều cái máy như vậy ở Saigon và Chợ Lớn, thời sự lợi ích không phải nhỏ vậy.

VĂN

TRUNG KỲ AI HỮU

Mời nhóm hội

Chưa như mong 3 tháng bảy này, dùng hai giờ chiều, bốn giờ chiều, Hội đồng đề ban về các vấn đề sau đây:

1. Tình hình trong Hội đồng khóa sau tháng này qua:

1 - Sửa đổi tên chữ tay của hội.

2 - Các việc vãn.

Vay dùng ngày giờ trên đây xin mời hội viên lưu lại tại quán của Hội ở tại góc đường Gallimart và Noel cho đông đủ.

Nay kính

Ban Trư-sư TRUNG-KỲ AI HỮU

T. B. Anh em chi em ngoài hội, muốn lại nghe công việc ban hành của Hội, bốn giờ rất lấy làm hân-hạnh mà tiếp rước.

Đời lời cảm tạ

Hôm chưa như vừa rồi, phần thi xe tôi trẻ, phần thi trời mưa mà chỉ em anh em qua thương tưởng đến ra sân ga đón chào và tặng hoa cho tôi; đối với cái cảm-thức ấy, công cái ngày giờ kỷ-niệm ấy trong đời tôi thật không bao giờ quên. Vậy nơi dịp này tôi xin thay mặt cho các chi em anh em trong nền thể-dục để bày cảm tạ cái thành-lành của chi em anh em thể-tu ở trong Nam.

Có vẻ cuộc tranh đấu của hội Xet Anam do ông Hội-trưởng Triện-và-Yen thảo luận ra, tôi xin có lời chào tới các vị anh em chi em vì đi đường quá mệt nhọc, lại bị đường ở miền Nam Trung-kỳ hư hao nhiều đoạn, nên tôi cần phải nghỉ ít bữa tại đây tập dượt; chúng tôi ngày xưa từ tôi về theo chương-trình bầu mua vui anh em anh em tập dượt thành-tích trong mùa một.

Trần-vân-Dương

VIỆC NGHĨA PHẢI LÀM

"Một ngày thể-thao" để giúp đồng-bào bị bão

Chiều thứ bảy 25 Jun, ông Huynh Nguyễn-vân-Cửu chủ-nhiệm báo "Lục-tinh Tân-vân" và chánh hội-trưởng "Hội Cứu Tế Xã-hội" có mời tất cả anh em các báo Anam ở Saigon nhóm lại tại báo-quân "Trung-lập" để bàn luận lập một ngày thể-thao "Một ngày thể-thao" (Une Journée Sportive) để lấy tiền, rồi giúp chi đồng-bào bị bão ở miền Nam Trung-kỳ hôm đầu tháng Mai này.

Hàng năm giờ chiều, thấy có qui vị thay mặt các báo Saigon đến dự hội: ông Huynh Cửu chủ tọa, ông Trần-thiện-Quí (Trung lập), ông Bút-Tra (Sai-thành), ông Nguyễn-vân-Ba (đông Hoàng-tân-Dân (Công-luân), ông Lê-hoàng-Mưu (Lục-tinh Tân-vân), ông Nguyễn-vân-Nhà (Đông-nai), ông Cao-thượng-Thinh (Đuốc-nhà-Nam), ông Trần-vân-Long (Triệu-e-ludochinoise), ông Thới (Trung-lập), ông Lê-trung-Nghĩa (Phu-nữ Tân-vân).

Ông Huynh Cửu nói rằng quan Toàn-quyền Pasquier có xin Chánh-phủ Pháp bên cạnh-quốc xuất của kho 25 triệu quan là 25 ngàn đồng bạc để cứu giúp đồng-bào bị bão ở miền nam Trung-kỳ, bởi vì lúc nào hỏa Tây có tại nạn như ở miền nam rồi, Anam cũng góp tiền cứu giúp, nay Anam có bị nạn, chánh-quyền giúp lại là lẽ tự-nhiên. Số bạc ấy chưa gọi qua, bây giờ tình trạng anh em mình ở Trung-kỳ ngày ngặt lắm, chúng ta phải mau mau lập cuộc gì để lấy tiền cứu cấp.

Hội-dồng định ngày 10 Juillet này là ngày tổ-chức một ngày thể-thao, và xin các báo bắt lòng có đồng Ông Huynh-vân-Chính. Tự-Đa phó hội-trưởng Tổng-quốc Thể-thao Anam chủ-trì ban trị-sự sắp đặt các cuộc vui, sẽ định chương-trình.

Bên-báo, vì việc nghĩa dám xin anh em chi em trong "văn" bữa 10 Juillet hãy đến dự lễ cho thật đông để giúp số tiền mà gọi giúp đồng-bào bị nạn.

Mỗi ngày chưa như, chúng tôi thấy có cả 3-4 ngàn người đi đến cả n ra trong trường đua, người người thưa hết chi. Đi thưa tiền mà còn dám đi đó. G. có lẽ nào đi góp tiền cho anh em đương đói, đương lạnh, đương hơi hóp cho chén cơm, bát cháo đỡ lòng mà anh em chi em ta ở Saigon đánh nghèo mất làm nghèo sao?

Chúng tôi tin chắc thế nào ngày 10 Juillet công chúng cũng sẽ đến đông có đến trăm ngàn người, để tỏ lòng bác ái đối với anh em một nói một giọng đương bị nạn rất thảm khốc.

Hãy đọc tiểu-thuyết

1. Vay mời tỉnh!
2. Kiếp nổi trôi
đang nơi trường ba và tư. Càng đọc càng thấy hay, mà khi đọc dứt rồi mới biết là hai cuốn tiểu thuyết có giá trị.

GIẤ LỬA GẠO

Ngày 29 Jun 1932
Lúa bán tại Chợ Lớn, báo, mỗi tạ 68 kilo.
Lúa thật tốt 2.30/2.35
Lúa xay gạo số 1 2.27/2.32
Lúa xay gạo số 2 2.10/2.15
Gạo bán luôn bao, không kể thuế xuất cần.
Mỗi tạ 60 kilo 100.
Số 1 - 25 phần 100 tấn 3.42/3.47
Số 2 - 40 " " 3.18/3.23
Số 3 - 50 " " 3.10/3.15
Tầm số 1 và 2 trên 2.70/2.75
Tầm số 3 2.30/2.35
Bột trắng 1.20/1.30
Bột lọc 0.65/0.60
GIẤ BẠC ĐÔNG-DƯƠNG
Đang in-pháp... 9 quan 10
Nhà nước... 10 quan

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI-SỰ

SAIGON

Hội Cường-hoa còn đã thêm ba trận nữa

Sau khi tranh đấu với ba hội Khinh-hội, Victoria và l'Étoile de Giadinh rồi, hội Cường-hoa bây giờ lại đã thêm ba trận với 3 hội khác nữa.

Chiều thứ ba đã với Saigon-Sports.

Chiều thứ năm tại chiến (re-vanche) với Victoria Sportive.

Chiều thứ sáu đã với Sadec Sport tại châu-thành Sadec.

Bạn này mới lớn gan

Đêm mới rồi có ăn rơm đến viếng nhà qua. Bối-thăm Lavau ở đường Chasseloup Laubat, nhưng chưa kịp lấy đồ đã bị đồng-quân-phải đồng-trước. Có một hay tin ấy đã làm ông-kết.

Ăn rơm đến viếng nhà quan Tọa, thất bại oan - chính nào đây cũng là to gan lớn mật chớ.

Bắt được 3 người ăn cắp có gói thư theo máy bay

Hôm thứ sáu tuần rồi có một người controlleur nhà đây tiếp Saigon bắt được một người làm công trong sở ấy đem mấy phong thư của người ta gói về Tây bằng máy bay vào cầu tiêu mà gửi đi. Bất quả tang, tên họ thủ thiệt rằng nó gửi đi ấy để trao lại cho 2 người khác, cũng giúp việc trong nhà đây tiếp, đem bản lấy tiền chín nhăm mà xài.

Nghệ nói sau khi đi về việc ấy ra, cả 3 cậu đều bị đi đày hết, chờ ông chủ sở đây tiếp cũng không giải 3 cậu ra tòa. Như vậy thật cũng may hơn cho 3 cậu lắm.

CHỢ LỚN

Ba người chém một

Đêm mới rồi, Nguyễn-vân-Lưu cầm tay bánh xe autobus số C. D. 579 vừa qua khỏi dốc cầu Chà-và, kể có 3 người kêu triệu lại.

Lưu, gõ đầu người ta kêu xe mình đi đi, nên anh ta lật đất xuống xe, ai đó mới vừa xuống xe, ba người kia, kẻ dao người búa-lon, gõ lại lớp bánh, lớp đạp Lưu, nhào lăn bất tỉnh, còn ba tên kia thì đứng mát.

Thiên-ha thấy vậy, chứ giùm sắp-pho Lưu vào nhà-thương, bình tĩnh nâng lên.
Có một đang mở cuộc điều tra để tìm bọn kia, nhưng tìm chưa được. Vụ này có lẽ là vì thù oán mà ra, chứ không chỉ là.

PHAN-THIỆT

Một cái cơ-chỉ đáng tiếc của anh em phú-huở ở Phan-thiết

Liên sau khi báo, quan Lãnh binh Phan-gia-Chung, cùng quan Đốc-học Phan-vân-Khân mở cái sáng-kiến triệu-tập các nhà phú-huở ở Phan-thiết lại làm làng Đức-thắng, để bàn luận, sắp đặt cuộc cứu-tế nạn dân ở miền Nam Trung-kỳ. Hôm ấy, các nhà tới dự hội có tới hơn sáu chục người, bên nam, bên nữ đều có người cả. Ai ai cũng mang một tấm lòng thương đồng-bào bị nạn, cho nên liên kíp lập xong

ban Cứu-tế, có ông Hồ-la-Hang làm chủ-tịch; và dựng sổ quyền tiền liễn.

Trong anh em ba con, người thì thuận cho một đôi trăm, người thì nà nầy chục, chung qui làm được tại ngân đồng.

Một lời nói, nói ra trước chốn tru nhân, có lời hơn sáu chục người, mà đều là người gọi là tại mất ở đất Bình-thuận; và lại là lời nói thuận quyền c o một số tiền để cứu giúp bà con trong tỉnh bị nạn, tưởng là trước sau sẽ giữ một lời, có lẽ nào đi-dịch đi dặng.

Thế mà không biết tại sao, anh em về nghĩ thế nào mà sau khi cho người đi thu số tiền thuận quyền, thì người thuận cho 400 trăm chỉ đưa vài chục, người cho năm chục chỉ đưa năm chục,.... không nản như là có n uoi, người đi thu số tiền, đã không đưa đúng đồng số tiền, đã không nói lại: "Người ta thuận cho chừng ấy, song nay người ta không có thì làm sao?" và vân vân.....

Thuở nay, xử ta đã nổi danh là giàu lung báo - nghĩa, ứng g up cho nạn dân các chỗ; bây giờ nưo chung một tình số-phần đau thương, thì ta đang là nên mười phần số-sắc hơn lúc trước mới phải, nay đã không đúng như trước, lại còn thả ra những cái cơ-chỉ ngôn-ngữ quái-gở nư vậy, thiệt là làm nhục cho một hạt! Đáng tiếc! Đáng buồn! Đáng khốc!

Đề cho một vị quan Tây, là quan Phó sứ, ngồi ở bên Pháp mới qua chưa bao lâu, thấy mà sanh một cái xúc-cảm, một sự chơ-y không lối thoát. Áo cả 3 người đã hoặc lòng phải hội-tập ba con lại, mà đây cho một bài học: "Nói lời không nên ăn nói. Tôi đây cũng là một người trong đám gọi là phú-huở, không dám nhận cái danh hào-huở đâu, cũng bị nhục trong câu chuyện này, thiệt nghĩ bài học ấy thiệt là đáng làm."

Từ hôm động-nghe "Đài-học" đến nay, xem lại tôi thấy ai tình-ngộ, đau lòng viết ra mấy lời để phân-tinh với bà con.

Một người trong ban Cứu-tế Nạn-dân

NAM-VANG

Anh em chi em đối với việc nghĩa

Anh em chi em trên Nam-vang chẳng chịu ngồi yên mà nhìn cái thảm-trang của đồng-bào miền Nam Trung-kỳ đang chịu. Tuy anh em chi em trong nước đã mở nhiều cuộc nghĩa-quyên để giúp đồng-bào bị nạn; nào hội Cứu-tế nạn dân, nào Chánh-phủ châu-cấp kể cũng đã nhiều, song đối với cái họa tàn trời thì không biết thế nào cho hết được. Thấy cảnh đau lòng, anh em chi em trên Nam-vang đã đề tâm đến việc cứu-tế; có lẽ ban từ-chức mau tiến hành được, là vì các vị ông Ng-trọng-Thuyết, Phạm-và-Ngọc và hết thấy anh em chi em Nam-vang đều vui lòng với việc nghĩa.

Trước kia qui ông Nguyễn-trọng-Thuyết đã được anh em chi em tin nhiệm giao chức Hội-trưởng ban Cứu-tế Nghệ-tĩnh cho ông, ông đã làm đầy đủ bổn phận, và anh em chi em đã ra công giúp vào việc cứu-tế nạn dân Nghệ-tĩnh được

công chúng hoan-nghinh nhiều lắm.

Nhờ tấm lòng từ thiện của qui ông Nguyễn-trọng-Thuyết, Professeur au Collège Sisowath, Phạm-và-Ngọc, Secrétaire des Postes et Télégraphes và anh em chi em trên Nam-vang thì việc nghĩa sau này ít được mười phần mi măn.

Quả Phức

HÀ-NỘI

Ở Pháp mới về kể bị bắt

Trong khi ở Pháp, M. Đỗ-dinh-Thiện đã vì rải truyền đơn mà bị kết án bốn tháng tù, bị phạt tiền và phải giải hồi nguyên quán. Sau khi mãn hạn tù ở Pháp, Thiện đã về Hà-nội ở tại số nhà 72 phố hàng Gai. Số tiền do tòa án bên Pháp phạt, Thiện vẫn chưa đóng đủ nên vẫn bị bắt Thiện phải bị bắt giam đó.

HUẾ

Học-sanh Hoàng-phái trường Quốc-học

Hôm 18 và 19 Jun vừa rồi, tại hội-quân Nhân-dân đại-biểu có một cuộc hội giúp do học-sanh Hoàng-phái trường Quốc-học đóng góp để lấy tiền giúp nạn dân bị bão ở miền Nam xứ Trung-kỳ.

Buổi hát ấy có quan Khâm-sứ Trung-kỳ chủ tọa, và tất cả quan-lai Tây Nam cùng các nhà hảo-tâm ở Huế và những đồng-bào mắc nạn nên đã đến xem trong ngoài chật nức. Phường nhạc nổi cũng có đến giúp vui.

Đúng 9 giờ rưỡi bắt đầu khai diễn tuồng LÊ CÍD của Cor-eille tiên-sanh. Trước khi hát, ông Ung Quí giáo-học trường Quốc-học là người oai-luyện tập các vai đào kép đóng tuồng, có ra đứng nói vài câu bằng tiếng Pháp nói về cái thảm-trang của miền Nam Trung-kỳ, và nói đến các vai đào kép thiếu-niên tuy không dám tự xưng rằng giỏi, song không đến nỗi làm cho khán-giả phải chán.

Đúng 11 giờ rưỡi tan hát, ai nấy ra về đều có vẻ bàng-lòng và rất phục tuồng từ-thiệt của hội Đông-Tôn là đồng đội Ngàn-Hoàng vì thấy trăm họ làm-tham mà cứu giúp, và cũng rất ngợi khen tấm lòng nhiệt-thành của ông Ung-Quí và các học-anh đã rất tận tâm với sự cứu nạn vậy.

VINH

Chủ nhà giet dây tở

Một vụ án mang vey xảy ra ở Hộ-tam khiến ai nghe thấy cũng động mỗi trường tâm là chủ nhà giet dây tở gái. Nguyễn tên Hư-vàng-Dị, 35 tuổi, vô-nghề-nghĩp nhà ở thôn Yên-tượng có nuôi một đứa dây tở gái tên là Thị-Xuân năm 11 tuổi, chưa có vợ, câu chuyện bắt bớ ghen giết, hết mắng, sau đến cầm tay cầm chĩa ra đánh đâm một cách rất dã-man, nên Thị-Xuân chỉ kêu la được mấy tiếng rồi nằm lả ra chết.

Cứ-chỉ đáng khen

Hội Cường-hoa qua đấu cầu-bóng với ba hội Anam là là Khinh-hội - Victoria và Ngôi-sao địa-dinh trong ba bữa. Trước khi xuống tàu về nước, hội Cường-hoa có trước ra một số tiền 10 phần trăm để châu-cấp cho người thất-nghịp Anam.

Tấm lòng hảo hiệp của anh em cầu-bóng trong hội Cường-hoa như thế, chúng tôi rất khâm-phục. Tiếc duy chúng tôi xin thay mặt cho anh em lao-dộng thất-nghịp mà cảm ơn hội Cường-hoa.

Thị hành thủ đoạn tàn bạo xong, tên Dàn muốn cho mất tích, định giết xác Thị-Xuân ở một nơi, không ngờ thầy Hồ Phổ biết được, đi trình viên bang-tà. Viên bang-tà liền lập tức đến nơi bắt Dàn và mở cuộc điều tra.

Khiêng từ-thị lên nhà thương mở ra khám nghiệm, thì Thị-Xuân sơ dĩ thiệt mạng vì tim và phổi bị đánh đứt nát.

Tra hỏi hung-thủ, thì y khai vì Thị-Xuân ăn trộm quần áo của y, y bắt đền, Thị-Xuân một mực chối, nên y phải dùng đến vũ lực.

Trải lại, dư luận đồn tên Dàn xưa nay vốn sanh nhai về nghề buôn phần bán sơn, thấy Thị-Xuân có chút nhan sắc, định quyến rũ và nài ép cho người, để kiếm mỗi vài, không ngờ Thị-Xuân một lòng sắt đá chẳng nghe lời Dàn, nên Dàn tức giận đâm chết. Vay nguyên ủy thế nào, ta hãy đợi kết quả của cuộc điều tra.

TRUNG-HOA

Linh Tàu muốn đoạt 110 ngàn đô-la của một chiếc tàu Anh

Chiếc tàu Wanliu của nước Anh, ngoài số hành-khách ra, lại có chở một số bạc đến 110.000 đô-la, hôm 1er Jun bị mắc cạn tại Te-pen-ze, cách Ichoung-King lối 50 ngàn thước.

Sau khi bắt liên với chánh-phủ Anh, có một chiếc tàu binh Huê-kỳ là chiếc Oahu đến giữ gìn cho chiếc tàu Wanliu, rồi chiếc tàu Anh tên Klawo mới đến rước hành-khách và chở bạc đem về Thượng-hải.

Trong lúc tàu Klawo ra chở bạc về, có một đám người lính của quân Anh xông vào chiếc Wanliu, bắt tàu Oahu thấy vậy phải quay súng liên-tinh của mình mà bắn xối la bọn ăn cướp đó.

Tàu Klawo đã rước hành-khách và chở bạc đem về tới I-Tchang rồi, song chiếc Oahu vẫn còn ở lại bảo hộ cho chiếc Wanliu nữa.

THẬT LÀ KHỎI LƠ

Thử đầu gia nam Thủy Phung đầu này của bốn đường chi theo phép vẽ nhơn chuyên rằng thuộc tới, nên thử đầu này làm chất hay trừ khử tà phong, chi trị chứng bệnh như đầu, chứng mặt, bỗ mồm cảm mạo trong mùa nóng này, những chứng bệnh không luận nam phụ lão ấu có bệnh có không thử đầu này. Trong quing ngoài thảo, thì thấy hay, chủ tr cam mỗ phong hàn, tay chân mỗ mết, đau bụng, ư mưa, trong gio, ho hen, đàm sữa, cơn ai ghê chốc, mưc nhọt: cách dùng có ở rở trong tay. Giá mỗi ve lụa vey ve trung 0p.70, ve lụa 0p.10, tay ly: Thoi-lu-thường được phing n° 327 đường Marins Chinois, Tiem chính Quán Văn An, đường Ohier N° 31 Namvian.
(Tiem lập trên 60 năm) đượ tieng.

Hời Đồng bào

Nhứt nghệ tinh, nhứt thần vinh, thì lại nhà PHAM-THI-KINH mà học mấy đánh chữ trong một tháng đã thành nghệ và có sửa các thứ máy đánh chữ, đồng hồ đủ kiểu, có báo 'lính, khác đủ kiểu con dấu và mỗ hia cầm-thực v. v. ...

Sửa các thứ mỗ-lư, đin-mỗ về xe hơi, quạt máy đủ kiểu PHAM-THI-KINH
17, Rue Do-hu-Vi, Saigon
Téléphone N° 926

THẦY ANNAM CUNG GIỚI MÀ!

Tôi vị ham vui, bị bệnh trẻ khi, đại cang ngày càng lớn, tức tôi đau đớn vô cùng, chay đủ phương không lành, may nhờ thầy Võ - thành-Long thầy chuyên môn về bệnh nưo trên, cho dán ống, và bình dân bà như đau mau nhu con, huyết học đại ba, nên nay ở tại tiệm Bảo-an đường số 12 đường Bđ Gallieni Saigon, tôi nhờ ơn thầy điều trị chỉ trong một tuần lễ mà được lành, nên tôi có vài lời cảm tạ ơn thầy, sau là cho qui ngài nạo, bị bệnh như tôi, có chỗ điều trị, khỏi lo tiền mất tật có.

Nguyễn-v-Tân
Employé de Commerce, Saigon

TIỂU THUYẾT MỚI XUẤT BẢN

Tại NHÀ IN J'VIET & FILS

	Giá trọn bộ
Cái nhà bí mật, 8 cuốn.....	4 \$00
Hiệp nghĩa phong nguyệt, 4 cuốn.....	2 \$00
Lê-triên Lý-thị, 5 cuốn.....	1 \$50
Giọt lụy thương tâm.....	0 \$50
Trăm gây binh rơi.....	0 \$50
Nam nữ anh hùng.....	0 \$25
Biên thám dân voi, 5 cuốn.....	0 \$75
Su từ cưới vợ, 2 cuốn.....	0 \$30
Nợ duyên gì.....	0 \$09
Lở một làng hai.....	0 \$09
Lay Phát cầu chồng.....	0 \$09
Ngân chôn quang trường.....	0 \$15
Họa xưa ông cũ.....	0 \$20
Nữ sao cho ven.....	0 \$15
Kén rẽ chọn dâu, 2 cuốn.....	0 \$30
Cô giáo Yên-Hoa, 2 cuốn.....	0 \$30
Giấc mộng phù sinh.....	0 \$40
Thiên ác đảo đầu, 2 cuốn.....	0 \$30
Cảnh nhà cổ, 6 cuốn.....	0 \$90
Hồ thắm, 3 cuốn.....	0 \$30
Hắc y dao si.....	0 \$12
Thiên-thu trường hàn, 2 cuốn.....	0 \$30
Duyên ai nấy gặp, 4 cuốn.....	0 \$48
Trăng khuyết lại tròn, 2 cuốn.....	0 \$30
Bức tranh thời sự.....	0 \$12
Vô oan trái, 4 cuốn.....	0 \$48
Mạng nhà nghèo, 3 cuốn.....	0 \$30
Thuyền-quyên mây mốt.....	0 \$15
Vị nghĩa đoạn tình, 3 cuốn.....	0 \$45
Ông Tơ các cô, 2 cuốn.....	0 \$70
Sắc đẹp hai anh hùng, 2 cuốn.....	0 \$00
Nghĩa đoạn tình, 2 cuốn.....	0 \$00
Trộn đạo chung tình.....	0 \$40
Hải cô tuyệt sắc.....	0 \$30
Ý thế cường quyền.....	0 \$12
Vị tình bạc nghĩa.....	0 \$30
Cuộc đấu xảo Paris.....	0 \$30
Những muốn vạch trời.....	0 \$30

BÀ THƯ BỘT

Annam làm tại Longxuyen
Nhà chế tạo M^{re} VƯƠNG-THI-MUỘI

1. Bột Mãn-thiệt - 2. Bột Bào - 3. Bột Đậu-xanh
Đam bảo kiết rằng qui bà, qui có bà mua bột này mà làm bánh thì một trăm lần không trật một.
Trở bán ở và bán lẻ tại hiệu: NGUYỄN-THI-KINH, SAIGON

Tin Tàu

ĐẾN	ĐI
Entrecasteaux 2-7-32	Metzinger 29-6
Cap Padaran 2-7-32	Cap Varella 10-7
Le Min 8-7-32	Dupleix 10-7
André Lebon 11-7-32	Ở Tàu qua 6-7
Di ra Bắc 30-6-32	André Lebon 8-7
Claude Chappe 30-6-32	Bắc vô 28-7
Cap Varella 11-7-32	Cap Padaran 28-6
Di qua Tàu 1-7-32	Entrecasteaux 19-7
Metzinger	

(Tiếp theo)

(Còn nữa)

của hiện **Viễn-Đệ, Đông-hời**, là thứ dầu hay đệ nhất

TIN TỨC NĂM CHÂU

(Tiếp theo trang trước)

Lại cái thuyết của Y-ta-ly
Trong nghiên cứu của Y-ta-ly có một thuyết rất quan trọng về chiến tranh và sự tiến bộ của loài người. Thuyết này cho rằng sự tiến bộ của loài người không thể đạt được nếu không có chiến tranh. Thuyết này đã được áp dụng vào việc giải thích lịch sử của loài người. Thuyết này cũng đã được áp dụng vào việc giải thích lịch sử của các quốc gia. Thuyết này cũng đã được áp dụng vào việc giải thích lịch sử của các dân tộc. Thuyết này cũng đã được áp dụng vào việc giải thích lịch sử của các nền văn minh. Thuyết này cũng đã được áp dụng vào việc giải thích lịch sử của các nền văn hóa. Thuyết này cũng đã được áp dụng vào việc giải thích lịch sử của các nền văn minh. Thuyết này cũng đã được áp dụng vào việc giải thích lịch sử của các nền văn hóa.

ANH

Dư luận báo giới

Báo « Tai » chính Thời báo »
(Financial Times) luận rằng ông Von Papen không có ý phân đối, cương quyết cái thuyết của nước Pháp, nhưng ông ta nói rằng cách trả nợ bằng vật liệu thế cho kim ngân cũng bất tiện như phải trả một số bạc. Bây giờ, nếu nước Đức chịu bồi đắp kinh tế cho nước Pháp về phương diện chính trị như là bồi đắp cái việc đối quyền cái trị ở Pologne thì có lẽ việc cường sẽ nói đúng hơn.

Trả vốn không nổi, phải bớt lời

Một ông chủ nhà băng ở Anh diễn thuyết tại Cambridge, có nói tiền tài là nguyên nhân của mọi khổ đau. Anh không thể nào trả tiền lời và tiền vốn số nợ chiến tranh mà Anh thiếu hụt. Nếu không làm thế nào cho hàng hóa lên giá, thì không thể nào chi trả những số nợ ở trong nước và ngoài nước. Anh có đạo luật giảm tiền lời mọi hàng.

I-TA LI

Sự thất bại của nước Pháp

tới đến đức Giáo hoàng

Ông Charles Roux, Sứ thần của nước Pháp, thế cho ông Fontenay, thay mặt chánh phủ Pháp tại thành phố Roma của đức Giáo hoàng (Le Pape) mới yết kiến đức Giáo hoàng hồi hôm nay (tức là) hồi 9 giờ, để dự định việc của quan Tổng thống Lebrun gửi cho đức Giáo hoàng mà giới thiệu ông Charles Roux với đức Giáo hoàng.

Đức giáo hoàng biết trước tiếp rước ông Charles Roux có mặt các quan chánh phủ.

Tình trạng của anh em lao động

(Tiếp theo trang trước)

Tối thời dựa ghế xanh ở các công viên, đại lộ, vườn bách thú và ngã. Rút có mưa thời chạy núp ở sau vách tường nhà, hoặc vào núp trong phố trống, dưới hiên chợ, thật là khổ khi trời mưa vô cùng.

Anh em lao động thất nghiệp ở lại Saigon, còn kiếm mỗi ngày một chén cơm, một bát cháo, nửa ổ bánh mì dẹt, chờ những người có vợ có con, chờ đôi thời! cái tình cảnh họ đau khổ không thuốc uống, con đói không có cơm ăn ngay chỉ đi mẹ hồng con đi nhà này qua nhà nọ, không khác nào kẻ ăn may. Cơm cháo không có no lòng, trông chỉ ao quần che thân cho ấm cái!

Những người lên mặt con nhà quí tộc, tu-hồ, mở miệng ra thời mạt sát lao động, « uổng nhơn cho người ta, chờ trong tay không có biết chút gì đến tình cảnh, đến tâm lý của người mà họ cợt ỉ.

Tôi đã thấy người nói chuyện lao động đó, biết cách sanh hoạt khó khăn, biết tương tàn tâm lý của lao động thế nào không? Họ có ăn chung ở lộn, họ có dễ ý tìm tôi quan sát cho rõ ràng tình lao động đau mà nói được đến việc của lao động?

Dừng trước mặt những người không muốn tin cái sự khổ khổ của anh em lao động, tôi dám quả quyết là hi vọng anh em lao động vì tôi biết anh em lao động nhiều hơn họ.

Theo ý họ, muốn trừ tuyệt cái nạn thất nghiệp chỉ có thể cho bọn thất nghiệp chết hết đi là xong. Họ muốn vậy mà Trời không cho anh em lao động thất nghiệp chết hết đi một lần, chờ nếu có được chết hết đi, tôi tưởng phần đông anh em cũng muốn được phải rồi họ thế, động khởi đôi khối lạnh, khối người ta bực đầu như hôm nay đây.

Đó, tình cảnh của anh em lao động tôi vừa mới tả sơ ra trên mặt báo đó, ai là người còn chút lương tâm hãy thương yêu cứu giúp lấy đồng bào thất nghiệp.

Một bài báo chưa đủ tỏ hết tâm lòng nghĩa hiệp: đường dài mới biết ngựa hay. Nếu cơ hội không có thương yêu cứu giúp anh em lao động, tôi cũng giữ thái độ thì chung nhơn nhứt, không hề đi sơ. Còn trừ cơn nước cơn non, anh em ta còn nhiều ngày gặp gỡ.

LÊ-TRUNG-NHÂN

Bên Pháp có bao nhiêu dân thất nghiệp

Theo bản thống kê trong tuần này thì số dân thất nghiệp bên Pháp giảm bớt được 600 người, nhưng cũng còn 241.253 người chưa có sự ăn sự làm coi cả.

Nên trồng lúa qua Nhứt bao nhiêu?

(Tiếp theo trang trước)

trông qua lúa dư, tất nhiên giá lúa sụt, bán không đủ sử dụng thì dân phải chịu khổ. Chánh phủ nên mua lúa dư để bán cho dân, hoặc vào núp trong phố trống, dưới hiên chợ, thật là khổ khi trời mưa vô cùng.

Anh em lao động thất nghiệp ở lại Saigon, còn kiếm mỗi ngày một chén cơm, một bát cháo, nửa ổ bánh mì dẹt, chờ những người có vợ có con, chờ đôi thời! cái tình cảnh họ đau khổ không thuốc uống, con đói không có cơm ăn ngay chỉ đi mẹ hồng con đi nhà này qua nhà nọ, không khác nào kẻ ăn may. Cơm cháo không có no lòng, trông chỉ ao quần che thân cho ấm cái!

Những người lên mặt con nhà quí tộc, tu-hồ, mở miệng ra thời mạt sát lao động, « uổng nhơn cho người ta, chờ trong tay không có biết chút gì đến tình cảnh, đến tâm lý của người mà họ cợt ỉ.

Tôi đã thấy người nói chuyện lao động đó, biết cách sanh hoạt khó khăn, biết tương tàn tâm lý của lao động thế nào không? Họ có ăn chung ở lộn, họ có dễ ý tìm tôi quan sát cho rõ ràng tình lao động đau mà nói được đến việc của lao động?

Dừng trước mặt những người không muốn tin cái sự khổ khổ của anh em lao động, tôi dám quả quyết là hi vọng anh em lao động vì tôi biết anh em lao động nhiều hơn họ.

Theo ý họ, muốn trừ tuyệt cái nạn thất nghiệp chỉ có thể cho bọn thất nghiệp chết hết đi là xong. Họ muốn vậy mà Trời không cho anh em lao động thất nghiệp chết hết đi một lần, chờ nếu có được chết hết đi, tôi tưởng phần đông anh em cũng muốn được phải rồi họ thế, động khởi đôi khối lạnh, khối người ta bực đầu như hôm nay đây.

Đó, tình cảnh của anh em lao động tôi vừa mới tả sơ ra trên mặt báo đó, ai là người còn chút lương tâm hãy thương yêu cứu giúp lấy đồng bào thất nghiệp.

Một bài báo chưa đủ tỏ hết tâm lòng nghĩa hiệp: đường dài mới biết ngựa hay. Nếu cơ hội không có thương yêu cứu giúp anh em lao động, tôi cũng giữ thái độ thì chung nhơn nhứt, không hề đi sơ. Còn trừ cơn nước cơn non, anh em ta còn nhiều ngày gặp gỡ.

LÊ-TRUNG-NHÂN

Bên Pháp có bao nhiêu dân thất nghiệp

Theo bản thống kê trong tuần này thì số dân thất nghiệp bên Pháp giảm bớt được 600 người, nhưng cũng còn 241.253 người chưa có sự ăn sự làm coi cả.

thì phải mua chừng 2 triệu rưỡi Koku mà thời chờ không đến 5 triệu Koku như đã nói trên đây.

Hàn Nhứt khởi công làm mùa vào cuối tháng April, mai. Đến tháng October, novembre thì đã gặt xong hết. Vậy thì trong 4 năm trồng lúa sẽ có lúa mới. Ta nên hỏi xứ Nhứt có kiếm thế chi tránh khỏi việc mua 2 triệu rưỡi hay là 5 triệu Koku thiếu đó chăng. Phải biết người N ưt rất mưu mẹo, không dễ đến thiệt thòi đâu.

Năm ngoài tiền bạc có hẹp nên nông gia khó có tiền mua phân rải ruộng thành ra mùa màng phải thất, chờ như năm trước, có bốn phần ruộng, lúa rất tốt gặt được gần 67 triệu koku lúa. Nhứt với số lúa của Cao-ly và Hải-loan đem qua thì dư dùng và phải xuất cảng nữa. Ta nên nghĩ rằng năm nay Chánh phủ Nhứt thấy dân đói khổ, kinh tế khó khăn nên không muốn xuất tiền mua mấy triệu koku gạo của ngoại quốc, vì tiền ấy ra khỏi xứ thì xứ Nhứt càng nghèo thêm nữa. Chánh phủ sẽ cần làm sao cho năm nay mùa màng được trúng đáng trong xứ cho đủ lúa gạo mà dùng. Bốn mươi bảy và canh nông trong 47 tỉnh và mấy xứ canh nông khác sẽ hết tài lực mà chỉ cách trồng lúa, chỉ giống lúa tốt, chỉ cách bón phân.

Chánh phủ Nhứt sẽ xuất tiền ra cho nông gia vay như lãi, hoặc phải dùng tiền ấy mua phân bón ruộng. Người Nhứt đã có nhiều hơn ta làm.

Phân bón và phân ngựa, bò mỗi a u đến 10 tấn. Còn phân hươu hoặc như dân chất, dăm sa, dương long hoàng thì mỗi thứ dùng ba bốn trăm kilos phân thì. Tiền bón phân mỗi mẫu hơn 100 đồng bạc. Năm ngoài vì đồng tiền eo hẹp, người nông dân phải ít hơn đến 20 phần trăm, thành ra mùa màng thất bát. Sự ấy là một bài học, nên cần năm nay Chánh phủ giúp tiền cho nông gia bón phân cho đều đủ vì nếu mùa này thất thì nạn kinh tế trở nên nguy, trong nước có rối loạn.

Ta nghĩ chờ vài tháng nữa thì sẽ biết nước Nhứt mua gạo ta nhiều không. Lúc này đang cấy hái. Trồng hai tháng nữa thì có thể đoán được mùa hay chăng? Như coi mỗi tháng mùa thì lo chi thiếu hụt, phải mua lúa ngoại quốc và chịu giá đắt. Còn như coi mỗi mùa màng không được trúng thì chừng ấy sẽ mua. Song nếu mua xứ ngoại quốc hứa dịp ấy đòi giá đắt như đều xứ ta đương trồng mong đây, thì sự eo người Nhứt không mua vì theo số lợi tình trên đây, đến lúc có lúa sớm, trong mấy vụ Chánh phủ còn đến hơn 2 triệu rưỡi koku, có sự chi hết đó vì lúc đó có lúa mới rồi. Có muốn mua thêm 2 triệu rưỡi koku cho in ấy kho dự trữ

đầy đủ thì người Nhứt chờ khi nào giá lúa sụt và xứ Xiêm và Miến-điện hạ xuống nhiều nghĩa là tới tháng April, Mai 1933, lúc mùa màng ba xứ ấy vừa gặt xong và lúc nông dân cần dùng tiền, phải bán rẻ.

Cuối năm rồi vì thấy mùa màng thất bát nên có người xin Chánh phủ Nhứt xuất tiền thuê nhập cảng gạo 1 yến, vì một koku gạo đem về Nhứt phải đóng thuế nhập cảng đến 2 yến. Chánh phủ không ý lời xin. Vậy ta cũng đủ biết rằng họ không lo thiếu lúa. Nếu sợ thiếu thì đã bớt thuế nhập cảng rồi và tự đầu năm đến nay thì đã đem gạo về nhiều rồi mà lại mua rẻ nữa.

Theo ý tôi, nước ta không nên trồng lúa gạo qua Nhứt được nhiều và chắc bán được giá cao. Như mùa năm nay bên Nhứt bị thất nữa, lúa không đủ dùng đến mùa năm tới thì ta mới có hi vọng ma thôi, song ta phải có hi vọng ít hơn ngoại quốc như xứ Xiêm và xứ Huế-kỳ. Hai xứ này đem lúa đến bán bên Nhứt khỏi đóng thuế nhập cảng nên bán rẻ hơn xứ ta được, thứ nhất là xứ Xiêm vì đã bỏ đồng tiền vàng, dùng đồng tiền bạc như Nhứt vậy. Phần thì thuế nhập, cũng như Xiêm không tăng lên mức như Đông-dương vậy, nên người Nhứt còn đem hàng hóa qua bán đây. Lúc trở về tàu không, tất nhiên họ mua lúa Xiêm đem về dùng, chứ không thể xứ Nhứt cho tàu qua xứ ta, đi không được mua gạo ở đây.

Tôi viết bài này, rất dễ bị càn chỉ vạch những điều lợi hại thế nào, mong thay các nông gia diện chủ không nên nghĩ nhà, trông chờ người ta đến mua và bán được giá đắt. Chúng ta muốn tranh cự cho lại người ngoại quốc thì phải có cách nghề làm ruộng và phải nhiều năm sau ta phải bắt đầu sửa đổi. Còn muốn cho nghề nông và sự buôn bán lúa gạo ta khỏi thua sút thì phải nắm tay diu đất lẫn nhau. Cũng vì nạn kinh tế khó khăn, nghề nông bị dè dặt nên hội Nông gia nghiệp đoàn mới thành lập. Đó là một bước đường mới, là một việc đáng mừng chung, song vì nhiều người chưa hiểu rõ sự lợi ích ra thế nào nên chưa chịu đi đến họp vào hội thì đáng tiếc lắm.

Lúc này hội Nông gia nghiệp đoàn đang vận động rất sôi nổi, nhà nông nào biết lo cho sự sống của xứ ta thì hãy mau mau xin vào hội ấy vì hội có đồng người như nhau mạnh mẽ như vậy.

Sánh xứ ta với xứ người thì thấy thua sút về cả phương diện: hoặc nghề làm ruộng, hoặc cách buôn bán lúa, hoặc về sự liên đoàn. Vậy nên biết trước để lo liệu sớm chừng nào thì càng tốt. H. C.

« Cường-hoa » phục thù!

Nhấn với « Victoria »

Vì thua « Victoria » một lần mà Tô-cầm-Thuận là đối tượng của « Cường-hoa » xin tái chiến với « Victoria » để phục-thù, và trận phục-thu kịch-liệt ấy sẽ xảy ra vào chiều thứ năm đây.

Đó là cái tin mà tôi mới thấy trên các báo. Chỉ xem bấy nhiêu cũng đủ thấy hội ban người Tàu họ biết lo cho cái danh tiếng của họ là dường nào.

Họ có cái danh tiếng của họ, ta bà lại chẳng có cái danh tiếng của ta?...

Bởi nghĩ vậy nên tôi lấy cái tư-cách là một người kháng-giá trong công chúng an-nam minh, xin vì cái danh tiếng của « một hội ban an-nam minh » và theo sự nghe thấy riêng của tôi mà nhấn với « Victoria » một lời thành-thiệp, nếu như tôi tới mà thắng thì anh em làm theo, bằng trái-thủ bỏ qua, song có một điều, là hãy tin cho sự chỉ thành của tôi mà đừng trách tôi là lên mặt dạy dỗ thì tôi vui lòng lắm.

Những người đi coi « Victoria » đã với « Cường-hoa » bữa hôm, ai lại chẳng phải nhìn nhận cái tài giỏi của « Victoria »? Ai lại chẳng nhìn nhận rằng « Victoria » ăn C. H. một bữa là đáng lắm?

Song C. H. đã có ý phục-thu thì cách đánh chắc bề nào cũng sẽ « gât » hơn bữa hôm. Vậy muốn giữ trọn danh tiếng của hội mình, theo ý riêng của tôi thì « Victoria » nên s/m lo mà kiếm chiến-tượng để thay cho Xô và Săm. Tôi vốn là một người ham-mộ thể-thao, tôi vẫn biết Xô và Săm là tướng tài, nhưng con người ta cũng có lúc, hoặc giả vì trong mình không được khỏe mạnh chẳng hi tới không biết, nhưng sự thật thì bữa đó Xô và Săm đã có kém sút hơn ngày thường nhiều lắm.

Vậy trước cái ngày C. H. phục thù, tôi xin nhắc chừng cho « Victoria » lưu-ý.

Tôi chỉ nhấn có bấy nhiêu lời thôi! — T. M. L.

CÙNG ĐỌC GIẤY Ở NAM-VANG

Giải một mối hoài nghi

Sau khi bài Chi em trên Nam-vang ra thế nào? của « Nga » đăng ra trước số báo P.N.T.V. ra ngày 23 Jun, có một bản độc-giả ở Nam-vang gửi thư về cho Bôn-lao biết rằng phần đông độc-giả ở trên nghi quyết cho « Nga » chính là có Lê-Xuân, và trách sao có lại viết báo tư ca-tung lấy mình quí thế.

Vậy Bôn-lao xin có mấy lời tuyên-bố một cách quả-quết rằng có Nga là có Nga, Lê-Xuân là Lê-Xuân, hai người khác nhau rõ ràng không phải một người như các bản độc-giả tưởng lầm. B. B.

May rất khéo!! Giá rất rẻ!!

TÂN-LOI

TAILLEUR COUPE ÉLEGANTE

Rue d'Espagne N° 134 - SAIGON

VẬY MỚI TÌNH!

Tác giả: VIÊN-HOÀNH

(Tiếp theo)

Văn-Anh cũng tiếp nói:
— Để đảm xuất ra 200 đồng bạc mà cứu giúp cho trẻ con nhà nghèo, mà không muốn cho ai biết tên tuổi mình, lại càng đáng kính phục hơn nữa.
Hữu-Phước lấy làm khó chịu vì cũng. Thấy ý nghĩ, thấy không có làm việc ấy, sao người ta cứ ép phải phải nhận là có làm, còn Văn-Anh kia, cũng là người có thể làm được, sao người ta lại không hỏi thử? Thấy nói:

Tôi đã thử rằng tôi không cho ai biết tên tuổi mình, nhưng cũng đã quyết rằng tôi, tôi cũng nhận đại là có cho em

chuyện đi cho rồi.
Sử-Văn kể miệng vào tai Các-Hương mà nói nhỏ:

— Có coi kia có hai Văn-Anh coi bộ ghét Hữu-Phước lắm. Chắc thấy nói thấy từ 3 giờ rồi xuất tiền ra mà làm nghĩa để được tiếng khen cho gì?

Các-Hương không trả lời, nhưng có tại chỗ chỉ nhìn Văn-Anh, mà trong lòng có kinh ý nghĩ. Có biết ý chỉ họ có thương Hữu-Phước, song không rõ Văn-Anh, nên mới kể chuyện mà nói thêm cho chúng như vậy, chờ theo con mắt có thấy, Văn-Anh có

lò, về gì là ghen ghét con ông Phó-tông Hạnh đâu? Chẳng nghĩ tự nhiên, nói một nghiêm trang, cứ chỉ dăm thăm, để nghe ba có thuật chuyện mới thì một cái máy xay, không chờ ý gì đến Hữu-Phước kia mà.

Càng gần gũi với Văn-Anh, Các-Hương càng kính yêu chàng lắm, nhưng có chỉ liếc nhìn chàng không nói về bằng Hữu-Phước. Có nói thêm: « Chỉ chỉ của anh đó đối với thiên hạ thì đáng lắm, ai cũng phải kính nể, nhưng đối với vợ con thì buồn quá. Chờ chỉ anh bỏ bớt được sự nghiêm trang ấy một chút đi, thì anh là một người đàn ông hoàn toàn biết là chừng nào! »

CHƯƠNG THỨ NĂM

Hết tháng chạp đến tháng giêng, luôn cả mấy ngày Tết, tất cả buồn, không có việc gì đáng kể ra đời. Thuyết vậy,

trong khoảng thời-gian ấy chỉ có Văn-Anh đến nhà Hữu-Tâm và ông Thanh-Nhân mà chơi giấy lát vậy thôi, nhưng ngoài cha con có Các-Hương ra, cũng không có ai để ý đến chàng nữa.

Một buổi chiều kia lại nhà ông Thanh-Nhân đãi tiệc, thấy có một Văn-Anh, Hữu-Phước, Trọng-Thiện, và chồng Hữu-Tâm, thật là vui vẻ. Trong lúc ăn uống, ông Thanh-Nhân có nói với Văn-Anh như vậy:

— Mấy tuần nay tôi dọn dẹp nhà máy tôi lại, coi sạch sẽ thì tự hôm nay trước nhiều lắm. Để mời lát rồi tôi đãi tiệc lại xem chơi, coi tôi sửa sang lại như vậy có đẹp mắt thấy không cho biết.

Thưa, ông là người không tham, nếu ông sửa sang dọn thì tôi chẳng là đáng rồi, tôi còn bận bề làm sao nổi nữa.

— Thấy không nên khiêm

nhượng như thế. Nói như vậy là không thật tình với nhau đó. Lúc này tôi yếu mềm thấy, bởi vì tôi thấy thấy là người thông minh, có sáng-khến, có con mắt mỹ-thuật, bất kỳ làm việc gì cũng khéo, cũng ngộ, tôi bằng lòng vậy và làm.

Văn-Anh mỉm cười, tỏ dấu rất cảm ơn những lời ông chủ nhà máy mới khen ngợi mình, chờ không dám từ chối nữa, thế mà Hữu-Tâm cũng ngó chàng rồi nói:

— Có lát rồi người ta khen nếu thấy không chịu nhận tiếng khen ấy, thế là anh em không thật tình với nhau đó. Nên nói lại là anh em chủ nhà máy vậy.

Sử-Văn tiếp theo chàng mà nói:

— Thấy thấy hai khó lắm mà! Không biết cho thấy, thấy

có phiên gián chỉ không, chờ một lần khen thấy, thấy đều không chịu hết thấy.

Hữu-Phước cũng xen vào nói:

— Anh hai cũng như con gái vậy. Anh có tánh khiêm nhượng và hay mắc cỡ lắm, bởi vậy ai khen ngợi anh thì anh mắc cỡ liền. Tôi biết ý anh lắm. Ai khen anh, anh coi cũng như là kiêu ngạo anh vậy!

Này giờ Văn-Anh ngồi làm thinh và mỉm cười, nhưng khi nghe Hữu-Phước nói, chàng lại rùng rùng, tỏ ý bất bình về sự chọc ghẹo chàng đó lắm. Ông Thanh-Nhân là người có ý tứ, cần-thận, ông đem thấy Văn-Anh là vẻ không ưa Hữu-Phước nói đến mình, ông và Hữu-Phước nói nữa, rồi Văn-Anh đỏ quạch ra chăng, nên ông lại đặt kiêu ngạo khác mà nói cho lảng việc nọ.

Tiệc gần tàn, Sử-Văn bèn nói: — Sau khi ăn uống rồi, chú đãi chúng tôi qua nhà máy coi chú sắp đặt lại thế nào, chờ hôm nay chúng tôi chưa có qua đó nên không biết gì hết.

Hữu-Tâm nói:

— Mình muốn coi cho biết, sao hôm nay không nói với tôi, tôi đãi mình đi? Bây giờ chú năm sửa soạn lại coi tôi lắm, tôi dám chắc bề mình thấy, ít mình ưng ý liền, và không biết chừng mình còn xin chú năm cho mình làm cấp-răng đi được ở tại nhà máy nữa!

(Còn tiếp)

